

Utemeljitev Kozinove nagrade 2013

Skladatelj Ljubo Rančigaj se je v glasbeni svet podal kot pianist. Po končani maturi (1954) in Srednji glasbeni šoli v Ljubljani (1956) je študij klavirja nadaljeval in v razredu prof. Antona Ravnika leta 1960 diplomiral. Pri njem je opravil tudi specialistično diplomu. Njegovo klavirsko znanje je nadgradilo izobraževanje na Mozarteumu na področju interpretacije samospeva. Na njegovo ustvarjalnost so deloma vplivala predavanja Karla Pahorja, ki je kompozicijo predaval slogovno usmerjeno k Slavku Ostercu in sovjetskim skladateljem. Več kompozicijskega znanja pa je pridobil v razredu prof. Uroša Kreka; pri njem je študij z diplomu zaključil leta 1986.

Vse od leta 1958 je deloval kot pianist – bodisi kot pedagog, korepetitor, improvizator v šoli izraznega plesa ali kot umetniški sodelavec - korepetitor na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Kasneje je postal docent za kompozicijsko glasbeno-teoretične discipline (1995-2000); predvsem pa je umetniško deloval kot spremljevalec – pianist najboljšim slovenskim solopevcem (Eva Novšak Houška, Zlata Ognjanovič, Alenka Dernač Bunta, Mitja Gregorač in drugi).

Njegovo pianistično delovanje se odraža tudi v njegovem ustvarjalnem opusu. Naj predstavimo najznačilnejša dela: Concertino za klavir in orkester (kasneje preimenovan v Koncert za klavir in orkester (2003)), Passacaglia za dva klavirja, Variacijske skladbe za dva klavirja, Osem mladinskih skladb za klavir, Tre composizioni in modo classico per pianoforte, Tri monotematske skladbe za klavir (skladba je bila nagrajena na Svetovnih glasbenih dnevih v Luxemburgu), Štiri klavirske metamorfoze na lastno temo ter številna komorna dela za različne inštrumente in klavir (violina, flavta, violončelo, klarinet, ...)

Sodelovanje in spremljanje številnih solopevcev je pustilo pečat v samospevih: Tri otrokove želje, Tiho prihaja mrak, Spomin, Zimska pesem, Ljudstvo, Pesmi iz sanj, Vedro je lice stvari, V mladih brezah tiha pomlad, Balada in Ponirek. V zgodnjih delih se čuti vpliv B. Bartoka, I. Stravinskega, O. Messiaena, W. Lutoslawskega in Uroša Kreka; predvsem njihova uporaba modalnosti (tonalnosti), pa ne kot ostanek prejšnjega ampak kot zavestno iskanje nove oblike in izraza, bodisi, da izhaja iz ljudskega izročila, bodisi s pomočjo umetno sestavljenih lestvic 20. stoletja.

Sam je dejal: »V svojem ustvarjanju uporabljam ali samo spoznavam le tiste kompozicijske-tehnične novosti, ki jih odkrijem pri nadarjenih skladateljih (mojih vzornikih), če so name umetniško prepričljivo delovale. Za klavirske skladbe izpod mojega peresa lahko trdim, da so pianistične saj so preverjene na klavirskih tipkah in zato seveda izvedljive (najlažje za pianiste z veliko roko). Pri moji kompozicijsko tehnični usmeritvi lahko opazite, da je v skladbah zadnjih nekaj let prisotna uporaba modalnosti (treh ali štirih Messiaenovih modalnih lestvic v linearno-vertikalnem obsegu). Na ta način, brez uporabe ostrih disonanc skladatelj doseže tonalno labilnost saj spada neki konstrukt vertikalno in linearno v več tonalitet, oziroma vse te vsebujejo na različnih stopnjah iste tone«.

Ves njegov klavirski opus ter opus za glas in klavir je dognan, izbrušen, pianističen in glasovno pretehtan. Zapisana umetnina, kot je samospev s klavirjem, pa daje obilo možnosti za komorno muziciranje in medsebojno sodelovanje, prilagajanje z mnogimi odtenki svoboščin v rubatu in dinamiki.

Za pretehtan in umetniško prepričljiv opus klavirske glasbe in samospeva se na predlog Komisije za nagrade in priznanja in s potrditvijo Upravnega odbora Društva slovenskih skladateljev Kozinovo nagrado za leto 2013 podeli skladatelju Ljubu Rančigaju.

Tomaž Habe

Predsednik Komisije za nagrade in priznanja DSS